

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

Közbejött véletlen akadály miatt ezúttal csak egy ív Jelenkort adhatunk.

Szerk.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. Kinevezések; halálzás; özszeállítások a hon legközelebb teendői körül Fáy Andrástól; folyam-szabályozási tanácskozás Tisza-Dobon; horvátországi tartománygyűlés; Szerémszégi gyűlés; Verőcezemegye új tisztikara; nemzeti színház; magyar gazd. Egyesület; keszthelyi halánylatkozat; budapesti napló;

Franciaország. (Ajándék Mehemed-Ali számára; Abdelkader; Lajos Pálóp születésnapja; Bugeaud és algiri viszonyok; Talleyrand levelei.)

Olaszország. (Békétlenek panasza.)
Értesítő; pénzketet.

Magyar- és Erdélyország.

Ő. J. s. ap. kir. felsége a mármarosai megürült kamarai igazgató helyre, m. kir. udv. kincstári tanácsos ranggal b. Geramb János eddigi m. kir. kincstári titoknokot — a m. kir. kamar. megürült két val. tanácsosi helyre pedig Spécés Antal k. kamarai szófelelőti tanácsost és Besze Ferenc kamarai titoknokot méltóztatott kegy. kinevezni.

Karacs Ferencz n. észületett Takács Éva, idegláz-okoza súlyos szenvedések után ritka nemes szilárdág jellemzette 63 éves létpályá után, mint hű nő, szerető és magas kötelességet betölteni értő anya's még iradalmunkat is tolli közremunkálásával buzgón gyamolítottá polgárnő folyó hó 18kán végezte példás életét. Hideg teemei 20kán tétettek örök nyugalomra. Elhunyt számos ismerősein kívül derék anyjokhoz méltó négy leány: Mária, Teréz, Zsófia és Róza legbensőbb kesergik. Béke's áldás lengjen porain!

Özszeállítások a hon legközelebb teendői körül.

I. Honunk átalakulási egyes teendőit, mellett és ellen, annyira megvitatták már sajtó, országgyűlési és megyei tanácskozások, hogy az önálló elmék és határozott jellemű keblek, irantok, egyenkint véve, alkalmasint bírhatják immár tájékozni magokat; de egyetemesen fogva fel a' hont's némi rendszerben véve fel teendők tárgyait elhatározni: szükséghez, előkészítéshez és alapvetésekhez képest, mi sort, mi rendet kövessünk azokban? némi valószínűséggel számítani ki a' kivétel sikerét, az ehez megkivántató erőt és eszközöket, az első kitűzés mértékét, fokát, mik az egésznek gépében, a' mozgató erők egymashavágásaiban, mind másként mutatkoznak mint külön; s' úgy intézni el kiviteleinkeket, hogy ezekkel fokoként folyást oda nyujtsunk irt, hol leginkább fajt a' seb, és így megenyhítsük, nyugtassuk a' beteg hont, teljes felgyógyulásnak és szebb jövőnek, ne csak álmaival, hanem azon biztos reményével, mit a' már életbeható és mutatkozó siker szokott támasztani és éleszteti a' honfi keblekben, egy szóval: élet, gyakorlat és tapasztalás józan tapasztalával állítani özsze egészen's némi rendszerben a' hon körülményit's ezekhez képest annak teendőit egészen más, s' a' milyen kikerülhetlenül szükséges, színtolly nehéz feladat. E' nehéz feladatot megkísérteni célja e' soraimnak; aként kísérteni meg, miként öngyöződés, eszmélve ugyan a' multakra, de nem bökölva a' jelen divatos eszményinek, sugallja tollam alá a' tárgyakat. Polgári cser-ágra, mihez gyöngre erőm igényt sem tarthat, nem számítottok, és sikerre is csak gyér-kevére. Ugyanis ritka honunkban a' terem-járó férfiak közt olyan, ki el ne volna immár futva vagy pártja vagy saját elv-özszege színeivel, mik nehezen hagyják fölvegyített magokat. A' politikai pályán rendszeren örökbe fogadott elveink vannak, s' máséinak nem örömost nyitunk keblet, nehogy önállásunkat valamiképp gyanunk tegyük ki, vagy fénykörzetünkől egy sugárka másra is találjon esni. Fajdalom, fehér holló politicusaink közt az olyan, ki csupán honért, mindenkor kelőleg méltatni bír! És kik most hazánkban a' legkérlelhetlenebb critico-politicusok és politico-criticusok? Nem é azon még csak candidatusai a' való életnek, kik soha még csak huszonnegy óráig sem elmélkedtek a' hon állása felett, de mód nélkül büszkék azon felkapkodott eszmékre és szavakra, miket mások adának szájaikba? Ezeket én szívből szeretem mint jövő remények csiráját, de hizelegni nekik sem tudok sem akarok. Azokat sem fogom részemre nyerni, kik költői és optimismusi szárnyakon repkedve szszekevernek valót és álmod eszméikben, vagy Du-

nának árját kívánnák fentartóztatni — szalmaszállal! Mert én élet és gyakorlat terein kívánok e' soraimban forogni, s' némi előítéletem az, hogy a' költők csak kivétel gyanánt lehetnek jó tapintatu politicusok. És végre újat keveset fogok mondhatni, minthogy eszmém özszeállítások inkább, mint új alkotások és mi magyarok, igen szeretünk miként férfainkból, úgy elveinkből is divatot csinálni, a' divat pedig mindenkor az újat ahítja. Így sikert csak keveset reménylhetek.

De ha sikerre nem számítottok, mi hát céljok czikkeimnek? fogják kérdeni többen. Először az, hogy azoknak modorában, kik készek hamar megbékülni a' hon dolgai ferde menetével, ha elmondhatják: lám nekem volt igazam! elmondhassam én is: dixi et salvavi animam meam! Másodszor: hogy czikkeim kísérleteivel ha lelkeket nem nyerek is, ha teendők részleteiben egyes eszméimben botlást halmoztam is botlásra, legalább magamnál különb legényt nyerek a' gátra, ki ha semmiben másban nem is, de abban egyet értvén velem, hogy valahára ideje volna már lelkesebbéinknél, egészen fogva fel a' hont egyetemesen és némi rendszerben tűzni ki teendők zászlóját's központositni az erőket — avatottabban, szerencsésebben fogja fel's létesítse azt, mit gyöngre erőm meg nem bírt. És ez uraim, bizony eléggé jutalmazó siker fogna lenni kis fáradalimért.

Író és olvasó közönsége közt mindenkor létezik némi nyilvános vagy alatt értett kölcsönös kötés. Nevezetesen az író részéről kikötöttik az, hogy munkája azon szempontból tekintessék, melyből az iratott; mert például Budapest egészen máskép tűnik elő a' katonai kórház mellől véve le, mint Margitszigetéről; továbbá hogy az olvasó, mielőtt autodaféját adná, hallgassa ki az író végig's itelete részrehajló vagy elfogult ne legyen. Közönségem kegyes engedelmével kikötöm ezeket czikkeim számára én is, azon kérelmemmel, hogy Olvasóim kegyeskedjenek, meleg és jóakaratos honfi kebel mellett, olly hideg számításu elmével olvasni meg soraimat, millyennel tenger-választott idegen tartományok alkotványos intézkedései felett fognának elmélkedni. Illy kikötések és kérelem-megadás mellett mernék némi sikerre számítani azoknál, kik az igazságot mindenütt tisztelik, hol vele találkoznak.

Végre azok, kik mint avatottak fölülállnak a' politikai tárgyakon, de nem alul a' jó akaraton, ne törjenek rögtön pálcát czikkeim felett azért, hogy stíljok keresetlen's nem ment ollykori ismétlésektől. Dolgozatom nem akart literatúrát mutatvány lenni, s' én nemcsak a' tárgyatott intelligentiának, hanem az avatatlan józanságnak is iram soraimat, illyennel pedig kevéssel több szó, hogy inkább haszon, nem fölösleges. Folyt. Fáy András.

Folyamszabályozási tanácskozás Tisza-Dobon Széchenyi István gr. elnökle alatt. 1845ik october 9kén nagymélt. gr. Széchenyi István kir. biztos ur ő kegyelmessége elnökle alatt a' Tisza folyónak szabályoztatása tárgyában tanácskozásra meghívott törvényhatóságok, nevezetesen: Bihar, Borsod és Szabolcsmegyék, a' nagy-Kun és Hajdukerületek, szabad kir. Debreczen város küldöt- és a' Tisza-Dobon már alakult vízszabályozó társulat több tagjai, mint színte az érdeklött több közbirtokos közbejöttével tartott tanácskozásban elnök ő nmsága előterjesztvén, „hogy ő cs. kir. felsége koronás királyunk személyével parancsolván a' közlekedés tárgyában rendszeresítendő osztály elnökségével ruházta fel: mely bizalomnak legjobban úgy vél megfelelni, ha legelőbb is a' Tisza völgyére fordítja figyelmét, hol a' gyakori vizáradások miatt anyagi tekintetben leginkább sýnylik a' haza, mely vizek szabályoztatására nézve ezekben pontosította nézeteit: Ideje már, hogy a' Tisza-szabályozás tárgyában valami gyökeres történéj's mennyiben a' választás csak két szempont közt lehetséges, vagy t. i. továbbra is rakoncátlanokdni hagyni a' végpusztulással fenyegető vizeket, vagy az egész Tisza

völgyét egy ketté változtatni: a' részenkénti szabályozási munkálatoknak's úgy szólván fölt foltra rakásnak nem barátja, melynek mindig csak provinciai érdek szüleményei; előtte a' Tiszaszabályozás országos szempont már csak azért is, hogy a' magyar vér, mely leginkább a' Tisza völgyén üte föl sátorát, s' a' magyar elem, melynek az alkotványos szabadság szeretete vérebe ment által — anyagiilag gyarapittassék. Vízszabályozást pedig csakugy hajthatni végre, ha ez anyagi tekintetben hasznos; s' bár meggyőződése szerint a' célba vett vízszabályozás költségét a' nyerendő haszon sokszorosán felül fogja haladni, annak létesítése mégis olly sok's meggyőzhetlenséggel határos nehézséggel jár, hogy azok legyőzésére egy akarat, állhatatosság's férfias kitűrés kívántatik.

Ő nmsága nézetei szerint három főszempontra oszlik az egész: 1) a' technikai rész, egy minta szerint készült, s' egymással minden részletben tökéletesen ös z h a n g z ó t e r v az egész szabályozásról. 2) A' t e r v pontos végrehajtása, mely két pontra nézve szükséges, hogy az egész tervezetben egység uralkodjék, tehát egy tervező's a' tervnek ugyanazon általi végrehajtása szükséges. 3) Pénz; még pedig ha gyökerest akarunk tenni, igen igen sok pénz; munka és értelmi tehetség, különösen pedig mint fő kellék az egyetértés. A' pénz előállításra négy forrást lát: 1) forrás a' közlekedés érdekéből — tekintettel a' szószállitásra — magának a' kormánynak, hogy megnyitassék az — fekszik érdekében; 2) forrás a' part-birtokosaktól, kik a' szabályozás által viz alól kiszabadulandó földeket nyernék; mert kik a' hasznót leginkább huzzák, a' terhet viselni azoknak leginkább kötelessége. 3) forrás az ország maga, mely kötelessége elismerését mutatják a' legközelebbi országgyűlés működései. 4) szükséges a' föld becsét emelni, mert ha egyszer a' szabályozás fővonalaiban megtörtént, azzal még minden bevégezve nincs, a' sok gátat ki fogja fentartani? ezeket folyton és lankadás nélkül tökélyesíteni kell's azért e' végre egy politikai szellem kifejtése's az ösisegi törvény módosztatása szükséges. —

Mi az egyetértés eszközlését illeti: ettől mint legfőbb nehézségtől leginkább tart's ennek teljesítését a' megyéktől — mint törvényhatóságoktól, hol az adminisztratív kérdések is pártkérdéssé válhatnak — nem várhatja, hanem az erre megkivántató lelketet csak a' legközelebből's egyenesen érdeklettekől alakult társulatokban véli föltalálhatni, mely czélelére — valamint Zemlénymegyében már alakult, a' vásáros-naményi tanácskozvány nyomán az ott képviselve volt törvényhatóságokban pedig alakulni fognak, itten Tisza-Dobon pedig már alakult társulat, úgy több társaság is alakuljon, még pedig nem megyék szerint, hanem a' víz constellatiójához képest szakaszonként, és így egy vagy több megyében's törvényhatóságban egy, — vagy pedig a' helyzetekhez képest egy megyében is több társulat, — ezen társaságok a' víz constellatiójának bajait's tájékeiket legjobban ismervén — hogy ös z h a n g z á s b a n működhesse nek és egyetértés eszközl-tethessék — szükséges lenne, hogy az egész Tisza-folyam szabályozására alakult's alakulandó társulatok a' legközelebb jövő január első napjaira Pestre teljes hatalommal felruházottakat küldenének ő kegyelmessége elnökle alatt a' teendőkrül határozni. S' ha az egyetértés nem sikerülne, vagy minden egyesület részirül teljes hatalommal felruházott képviselők nem jelenhetnének meg — ugyanazon év april vagy majus hónapjaira — egy újabb, még pedig minden érdeklött társulat fekvésére tekintettel legalkalmas helyen — ismét ös z s z e j ö v e t e l f o g n a t a r t a t n i. Így remélhetvén csak, hogy a' minden társulat érdekeit ismerő és képviselő megbizottakkal a' teendők iránt határozni lehessen. Hogy így az ez után nyerendő megállapodás a' küldő társulatoknak bizottaitk által, az illető törv. hatóságoknak pedig a' tár-

sulatok részéről bemutatván — az egészre megkivántató egyesült akarat és erő kifejtethetőség. Sa' mennyiben minden nagyobb teendő két részre oszlik, ugyint: mit kelljen tenni ma's mit azután? ugyanazon társulati küldöttek a' teendők sora iránt is végeznének — mert igen sokat tesz a' vízi munkálatoknál, ha kedvez a' sors; de lehet, hogy az évi munkát a' más esztendei víz elhordja, lehet, hogy egyes határokat ideiglen az egész szabályozás bevégezése előtt még jobban fogja rongálni 's ezen körülményeket a' társulati szellem-alkotta testületeknek leendő morális kötelességek enyhíteni. A' szükségesség pénzmenyiség kiállítására nézve pedig ő nm. sága oda nyilatkozott, hogy ha a' köz megállapodás 's egyetértés eléretik — az előlegezést eszközölhetni teljesen reméli. — Minden esetre pedig előleg egy kulcs lesz kidolgozandó, melly szerint hozzávetőleg meghatározassék, hogy kinekinek mennyi birtoka fog a' vizek szabályozásával viz alól kiszabadulni, 's így mennyi birtoktól leendő köteles a' szabályozási költségeket jó állani. — Megjegyeztetvén, hogy ezen kulcs a' szabályozás bevégeztével a' tettleg és valósággal víztől felszabadult földek irányában kiigazítandó lesz.

Ez elnöki előterjesztés folytában nm. kir. biztos ur ő kegyelmessége által a' jelenlevők vélemények kijelentésére felszólítván, előleg még a' S. Ujhelyben és Vásáros-Naményban tartatott tanácskozások jegyzőkönyvei olvastattak fel, mellyek folytában Szabolcs megye küldöttei résziről azon észrevétel tétetett, hogy csupán társulatok a' megye közönségének mellőztével nem végezhetnek 's hogy az adózó nép érdekében a' belészólhatási jogot a' megyének fentartani kívánják 's e' kijelentés ugyanazok résziről oda módosított, hogy a' megyét csak örkődés 's felügyelés, nem pedig gátul szolgálható egyenes beavatkozás illetvén 's csak ez, — mit fentartani kívánnak.

Borsod megye küldöttei résziről pedig előterjesztetvén, hogy a' tisztelt megye keblében is már alakult egy társulat 's annak programja felolvasatván azon kérdés téteték: ha vajjon a' Tiszának szabályoztatásával azon mellékfolyókra, mellyek a' Tiszába ömlenek 's Borsod határában folynak — leendő é tekintet 's azokat érdeklőleg van é már terv készítté? továbbá Bihar megye küldöttei résziről hasonlóan azon észrevétel 's illetőleg kérdés tétetvén, hogy mivel megyéjük határán a' Tisza nem foly 's oda csak árja hat, ez érdeken kívül a' megyét hasító Berettyó és Körösfolyók a' szabályozási tervbe fölvetettek é? 's a' szabályozási munkálat illetőleg azokora kiterjesztetik é? kijelentetett, hogy bár egyedi nézeteik szerint elnök ő nmságának előterjesztését a' törvényhatóság örködő 's felügyelő jogának a' szabólesi módosítás értelmében fentartása mellett helyeslik, tettleg mindazáltal beegyezésüket csak annyiban nyilváníthatják, mennyiben megyéjük közönségétől semmimégbiztatást semmi utasítást nem nyervén csak alisp. kiküldetés mellett vehetnek részt 's úgy, ha az itteni megállapodásról teendő jelentéseket megyéjük jóváhagyása követendi. Mellyek folytában elnök ő nmsága kijelentvén, hogy a' Tiszába folyó egyéb vizek is tárgyai lesznek a' szabályozásnak 's hogy mennyiben a' mellékfolyók constellatiója külön társulatok alakítása eszközölését kívánna, az illető t. hatóságok buzgalmatól várja. Vársárhelyi Pál hajózási felügyelő 's igazgató vízmérnök ur résziről pedig a' borsod-és biharmegyei kérdésekre feleletül adatott, hogy a' mellékfolyók a' szabályozási tervbe még ez időig csak azon pontokig vannak felvéve, meddig rájuk a' Tisza árjának behatása van 's hogy azokon felül a' szabályozási terv még csak ezentul lesznek elkészítendő. A' nagy-Kun és Hajdukerületek, szab. kir. Debreczen városa 's a' több jelenlevő által pedig elnök ő nmsága előterjesztése elfogadtatván következő végzés alkottatott: „E' gyülekezet tagjai osztotva a' nemzet többségének azon véleményében, melly szerint tettek kellenek a' haza fölemelésére — örömmel értették, hogy magas kormányunk a' nemzet anyagi tekintetbeni fölemeltetését eszközözendő, elnök kir. biztos ő nmságát, a' kivitel és tettek emberét, a' nm. m. kir. Helyt. tanácsnál rendszeresítendő közlekedési osztály élire állítá 's hálás elismeréssel fogadva tisztelt nmsága kir. biztos urnak azon hazafüi kebelből eredt lépését, melly szerint átlátva azon anyagi kárt, mellyt a' Tisza és beléömlő folyók kiöntései okoznak 's áttekintve azon anyagi és szellemi hasznót, melly ezek szabályoztatása által elérhető, a' magyar elem,

a' magyar nemzetiség 's így országos szempont érdekében legelőször is e' tájra fordítá becses figyelmét, melly benyomást tőnek kebleikben egyetértésre 's egyetértés eszközölésére felhívó szavai, azért is közakarattal elhatározzák, hogy azon buzgósággal, mellyt egy illy nemzeti nagy vállalat létesítése igényel — küldők körében ügyekozzenek elkövetni mindent, hogy a' vizek szabályoztatására — egyedüli tekintettel a' szabályoztatandó vizek helyzetésére szakaszonként — minden törv. hatóságoknál megkülönböztetés nélkül társulatok alakuljanak az egy érdekű 's a' két parton egyenlőn érdeklött törvényhatóságokban, a' már létező társulatok pedig egygyé olvadjanak 's ezek még a' f. e. december 15. napjáig eképen alakulván teljes hatalmu biztosokat a' végből válasznak: hogy ezek a' legközelebb január havában elnök ő kegyelmessége által kitűzendő időben Pesten öszszejövé, ő kegyelmességével 's elnöklése alatt a' teendők iránt tanácskozzanak és végezzenek 's mindezekről küldőknek jelentést tegyenek. Az eképen megállapodásról tudósított társulatok pedig az adózók érdekében örkődhetés 's felügyelés tekintetéből az illető törvényhatóságokhoz kimerítő tudósítást terjesztenek. Egyébiránt ezen célba vett szabályozási munkálat az érdekek egyik leghatalmasbika, az önérdék, által is gyamolítatván, a' jelenlevők elnök ő nmsága azon felszólítására, hogy a' kitűzött cél elérésére megkivántató egyetértés 's nemzeti közakarattal 's ezt támogató közszellem kifejtésére, melly nélkül semmi nagyobb nem létesíthető, a' vélemények felvilágosítása 's helyreigazítása utján mindent kövessenek el, a' mennyiben ezt tenni hazafüi kötelességüknek isméri — e' végre magokat azon viszontú kérelem mellett ajánlják föl, hogy ő kegyelmessége is magas kormányunk részvétre buzditáni legyen szíves 's figyelmeztesse az alkalomra, mellyel jól felfogott önérdékében hazánk fölémelésére működhetik 's a' tettek után sovárgó nemzetet öszinte szándokáról és jóakaratról tettleg győzheti meg. Jegyzette Bay Ferencz szabólesmegyei főjegyző. — Hason tartalmu 's határozatu tanácskozás tartatott sept. 12. kén Szolnokon Heves, Pest 's Békés vgye küldötteivel, melly utolsó maga a' főisp. gr. Károlyi György vezérlete mellett Wenckheim gr. Wenckheim Béla és László bárók, továbbá Szombathelyi, Tomcsányi 's tb. állott — innen Kun sz. Márton felé Szegedre menvén az itteni tanácskozáson is a' közlöttel rokon szellemű végzés kelt Csongrád, Bácsbodrog és Torontál megyék és sz. kir. Szeged városa képviselőivel oct. 15. kén, a' szegedi előjáróság a' révnél kitűnő tisztelettel fogadván kir. biztos ő nmságát. — Nagy-Kunság mind n. k. — Madarason mind Kun-szentmártonban a' legkitűnőbb tisztelgésel 's legszívesb vendégszeretettel látta kir. biztos ő nmeltőségát, Kun-sz. mártónban ugyanis még dialdalkapu is vala felállítva üdvözlésére a' körösfolyami hidon; nagykun kapitány Illésy János arany sarkantyus vitéz egész nagykunsági utjában szakadatlan kísérelője 's kalauza volt ő exctiájának, a' hazát, fejedelmet 's érdemet tisztelvén meg az által, midőn ő nagy hazafüi 's mint e' nagyfontosságú hazai ügy iránt ő felségétől megbízott iránt is a' nemes kerület öszinte örömtiszteletét tolmácsolta.

Horvátországi tartomány-gyűlés. Zágrábról oct. 9. kén: Közelebbi levelemben érintett bármi kijelentés 's illetőleg leérkezett felsőbb 's a' gyűlésben felolvasott leiratban Zágrábmegye követei a' nemesség alapjogait látván kockázatva miután több — a' haladó párthoz tartozó jeles szónokkal együttmunkálólóg sem tudhaták ama' végzést megváltoztatni, a' tartománygyűlésből visszavonultak 's a' sept. 29. kén tartott negyedik ülésben már nem jelentek meg. Ezen ülés egyike volt a' leglátogatottabbaknak, mindenek előtt R. báró szóalt fel 's a' tegnapi végzést boncolgatá, említvén, mikép a' nm. bán a' végzés kimondásával hirtelenkedett 's nem várta be, hogy minden szónok, kik a' nevezetes tárgy érdemében nézeteiket közlendésül felállottak — csakugyan nyilatkozhattak volna; festé beszédében azon szomoru erdevényeket, mellyek szülemleken az ugyanazon haza polgárai közti viszálykodásokból, fájdalommal említé, mikép annyi siralmas hisztóriai kép, minőkkel nemzetünk történetlapjai borítottak — sem képes a' két rend közt — értvén a' fő és nemes rendet a' kívánt egyetértést helyreállítani; holott egy ország 's egy nemzet sines, melly a' jótékonyság e' malasztús neme nélkül rendeltetése célját bármi távolról megközelíthesse; különösen megütközött szónok Szerémmegye küldöttein, kik egyenesen a' nemesi érdekek

képviselői levén, mégis — ennek zászlóját elhagyva — ellene szavaztak, holott önálló kormányzása 1791-ben kiváltkép nemességi erélyesség által alapított meg; ezeket elmondva, a' nemesség törvényhozási jogát védőleg felirást kér. Elnök bán ő exc. a' végzést a' többség kívánatára mondá ki, azért azt jelenleg sines kedve megsemmíteni. Egy bíró a' nemesség törvényhozási jogára nézve bizonyos oklevélre hivatkozott, mellyből kitétszik: hogy 1838-ban nemcsak Zágráb de Varasd megyei egyes nemesek is befolytak a' tartományi törvényhozásba, ő is tehát felirást akar; hasonló értelemben nyilatkozott egy jelen nem levő gróf képviselője 's a' turopoljai gróf, ki egyszersmind a' zágrábmegyei követe által elmondott alapos okok megezőfolására hívá fel az elnövleményüket. Dr. J. gróf nehézséggel látja öszszekötöttnek a' rendezést, azért szinte felirást akar, egyúttal ovást tesz minden tartománygyűlési rendezés ellen; megvitatva levén a' tárgy 's miután elnök-bán ujlag is kijelenté, hogy a' tegnapi végzéstől elállni nem akar, a' turopoljai gróf is elhagyá a' termet 's vele a' nemesség jobbréze, miután t. i. számos aláírással ellátott ovását benyújtotta. — Befejezettnek tekintetvén a' tárgykörös megye követeinek felszólítására a' horvátországi követe magyarországyűlésrül jelentése olvastatott, melly terjedelmessége miatt az ötödik ülésben is tartott, 's bevégezte után Pozsega megye követe küldöji nevében köszönetet szavazott a' képviselőknek. Innét azon négy rendbeli k. leirat tárgyalására tért az ülés, mellyek a' mult tartományi ülésből tett fölterjesztésekre érkeztek; ezen leiratok részint választványhoz utasítottak; Varasd indítványa pedig, miszerint ő felsége kérsék meg, hogy Zágráb követei az ülésben részvetelre szoríttassanak, közhelyesséssel fogadtatott el. — Az ötödik ülésben oct. 2. kén a' Horvát- Tót és Dalmát tartományok közgyűlésének rendeztetése hozatott szönyegre; ezt azonban ismét megakadályozták más közbejött események, különösen a' zágrábm. követe meg nem jelente tárgyalási felirás határozatának visszavételé, mi nem sikerülvén, a' rendezésre megbízott választvány munkálatát kezdék tárgyalni, 's pontonként vitatni, melly tárgyalás az időbéli kifogyás miatt más napra halasztatott; midőn a' 6. k. ülésben felolvasatván a' zágrábm. követeinek felsőbb ton az ülésekbe megjelenésre szoríttatásuk, 's ugyanaz helyben is hagyatván, a' gyűlés rendezésére tértek a' tartományi RR, mellynek alapjául az 1837. évi küldötségi munkálat vétetett; melly következő pontokra oszlik: 1) a' tartományi gyűlés rendezés elnöke a' bán, kinek joga van a' tartományok rendit a' fejdelem megegyeztetével tanácskozássra összehíni, valamint a' gyűlés helyét egy — az ország keblében levő város, vagy helységben meghatározni; ha pedig a' báni szék üres lenne, akkor mondott jogokkal a' báni helyettes, vagy a' két tartomány hat megyének legidősb főispánja bírand; mi akkor is megtörténik, ha a' bánt gyűlések alkalmikor más foglalatosságok szólítják el a' törvényhozástól. 2) A' tartományi ülésre báni levelek által fognak meghívatni: a) minden megyéspüspök bármínő szertartásu legyen, (értvén a' bevett vallásokat) nemkülönben a' ezimzetes püspökök 's tb. b) az auráni perjel; c) a' tartomány alkaptánya. d) a' káptalanok száma hatan, ezekhez Körös megye a' körösi görög nem egyesültet is kíváná sorozni. e) a' főispánok és helyetteseik. f) a' fumei kormányzó. g) a' hármas mellékországbán lakó, önállásbeli főrendiek. h) Az ezen országok megyéji. i) A' turopoljai gróf. k) A' királyi városok Fiume és Buccari kerületekkel. l) A' báni helyettes, itélőmester és a' báni tábla ülnökei. m) A' kerületi tábla elnöke, ülnökei és tollvivője. n) A' zágrábi tudományos akademia, de azon feltétellel, hogy küldöttje nemességgel bírvon, melly feltételtől azonban vitakozás után elálltak. o) A' királyi tanácsosok és kamarások. Ezen elsorolt pontok többnyire jóváhagyattak, a' d) alattira nézve Körös követe indítványozá, hogy a' meghívandó káptalanok közé a' körösi görög szertartásu is soroztassék, mi el is fogadtatott; az o) alatti pont pedig, melly mellett Pozsega követe alattimasan küzdött, teljesen kimarad. Oct. 4. kén a' hetedik ülésben a' rendezés befejeztetett; következő három napon ülés nem tartatott. Oct. 9. a' nyolczadik ülésben szóba hozatott a' horvátországi külön helytartó tanács, 's indítványozatott felirás ő felségéhez, mellyben kérsék meg aziránt, hogy e' tartományok részire külön helytartó tanácsot adni éltöz t a s s é k; melly indítvány nagy többséggel elfogadtatott. Oct. 9. kén a' turopoljaiak eddigi képviselése tönkre jutott,

szavazatok kerülvén t. i. szönyegre, — mind tartomány-mind megyegyűlési tárgyalások és választásoknál csupán egy szavazat jutott nekik. (Folyt.)

Szerémszék Vukovártól f. hó 1jén első alszáni elnöklet alatt tartott kisgyűlésének nevezetesebb tárgyai következők valának: 1.) Köz örömmel fogadtattott a. nm. httanácsnak azon intézvénye, miszerint a' vukovár- símei vasut-építésre Pesten alakult társaság folyamodta következtében — a' szükséges előmunkálatok megkezdését nevezett társaságnak a' törvények értelmében megengedi 'segyszermind a' megyének meghagyja, hogy az említett társaság kiküldendő egyedeinek mindenben segélyül szolgáljon, melly intézvény sinórmértékül középonti főszolgabírónak kiadatni rendeltetett. 2.) Nádor ő fenségének levele, mellyben ő fensége nádori s'kir. helytartóhivatalának felszázados ünnepérszívöl fakadt üdvözlétünket, a' kapcsolott részek 's lakosai boldogítása körül szerzett érdemeinek elismerésükért szívesen fogadván, 's ezek iránt jövőre is biztosítani kegyeskedett — kitört örömmézzel fogadtattott 's a' legközelebbi közgyűlésen újra felolvastatni rendeltetett. 3.) A' nm. httanács figyelmeztetvén a' megyét, hogy az eszék-zimonyi postaut járhatlan levén, mennyiben ez a' megye keblében fekszik, közigazgatni 's jó karban tartatni rendelje, e'rendelet az illető szolgabírónak utasításul kiadatni határozattott. b. Proff-Irnich Gotthard.

Verőce megye tisztújítása f. hó 7kén egy óra alatt közfelkiáltással ment véghez (a' kinevezésbeli kivül) Siskovics József főisp. elnöke alatt. — A' tisztikar névsora követk.: alszáni első: pribéri 's vucsin Jankovics László; második: Szalopek Lajos; főjegyző: Dellimanics László; tisztbéli főjegyző: gr. Pejácsevics László; aljegyzők: Isó Kugler István; Zik Blazsekovics Vitál; levéltárnok: Kussevics Jakab tisztbéli alsz. bíró; főügyész: Hudovszky János; alügyész: Boynichich Ferdinand; fizetéses bírák: id. Jurkovic Ján. és Ivanossics Ferenc; főadószedők: Jankovics József és Gludovacz Ferenc; adószedők: Nárav Antal; számvévo: Knesevich Kázmér; eszéki (középponti) járásban fősz. bíró: Dellimanics Xav. Ferenc; alsz. bíró (fősz. bírói címmel): Knesevics László; eskütt: Siprák János; diakovári járásban főbíró: Szutlics Samu; eskütt: Boynichich Mátyás (alsz. bírói címmel); verőcei járásban főbíró: Bellossevics Pál; eskütt: Jankovics nep. János; valpói járásban főbíró: Mihalovics Ignác; nassiczai járásban alsz. bíró: Bosnyák Rókus (főbírói címmel); eskütt: Kohárovc Eduárd; vucsin járásban alsz. bíró: ifjabb Jurkovic János (főbírói címmel) mihalóczi járásban alsz. bíró: Dellimanics István; várnagy: Petrovics Ignác; szekerezési biztos (alsz. bírói címmel): Mosiszky Antal; mérnök: fő Jagodics Ferenc; második: Nagy Sándor; tisztelbeliek: Blazsekovics Márk és Krsnyav Ignác; orvosok: fő: Bischoff Lipót; Zik: Goriupp Ferdinand; tisztelbeliek: Luther József. Czechmeister Ferenc; tisztb.: Bayer Ádám; szederfatenyészti biztos: Mohácsi István.

Nemzeti színház. Az igazgatóság által f. e. február 17éről egy a' magyar életből vett tárgyú népies, de aljaságotól mentes műre kihirdetett 50 arany pályadíj's előadásirészelettel beküldött 's folyó évi szeptember 3áról név szerint közzé tett 14 pályaszínű bírálat, az illető választvány által bevégeztetvén, az eredményről következőkben értesítettük a' t. cz. közönség u. m.

Habár a' pályázásra bocsátott 14 színű némellyike, egy vagy más tekintetben, némi csak élyfigyelmet gerjeszteni bír is, a' legnagyobb rész azonban minden bírálaton alul levén, kettőben öszpon, tosul különösen a' választvány figyelme, mellyek, ha bírálok várakozásához képest, művészeti szempontból véve, teljesen kielégítőnek nem találtattak is némi tekintetből előadást, 's ennél fogva a' pályahirdetés értelmében jutalmat is igényelhetőknek tekintettek.

E' két színű tehát, névszerint: a' 7dik számú: A' két gyám. Nép színű 4 fölvonásban. Jelige: Linea recta est brevissima, és a' 8dik számú: A z o b s i t o s. Népies színű dalokkal 4 szakaszban. Jelige: Katona vagyok én, kiszolgált katona, csak káplár sem voltam, mindig közkatona. Petőfi. Ujabb vizsgálat végett, ülésben előszóval fölolvastatván, a' bíráló választvány, noha a' „Két gyám” című népszínműnek életből vett néhány jól sikerült képei, találó satyrája, élénk beszédfolyama, 's komikai színezete által örömmel győződött is meg szerzője némi hivatásáról, de jelen művének a' jutalom-hirdetéssel

egyenes ellentétben álló több rendbeli szó és cselekvénybe szőtt durvaságai, következtlen jellemzései, továbbá felette hiányos színi szerkezete miatt, azt nem csak jutalomra, de jelen alakjában előadásra sem vélte föltétlenül ajánlhatónak 's így fölötte az elsőbbséget általánosan szótöbbséggel, „A z o b s i t o s” címűnek adván, ennek, mint amannál jóval tisztább 's jelen közéletünkől vett élénk színezetű képei, — következetes és okoszerű jellemfestései — továbbá — némi gyarlóságai mellett is — több színi hatást ígérő szerkezeténél fogva előadásra méltónak, az 50 arany pályadíj's előadásbeli részesítőségeket is oda ítélte.

Ezután fölfontatván a' pályanyertes műjeligés levele, kitünt: hogy szerzője Kovács Pál, Győrött. A' többi 13 színű jeligés levelei fölfontatlanul elégettetvén, maguk a' művek, a' jutalomhirdetésben nyilvánított szabály szerint, a' nemzeti színház könyvtárába letétettek. A' pályanyertes szerző pedig műve eredvénye 's a' jutalom átvétele iránt hivatalosan értesítették. Kelt P e s t e n o c t o b e r 14 k é n 1845. A' választvány megbízottól Fán c s y Lajos a' nemz. színház igazg. ügyvivője, 's e' választvány egyik tagja 's jegyzője.

Magyar gazdasági Egyesület. A' nagyérdemű gazdaközönség ezennel értesítettik, hogy az Egyesületnek f. é. november 's illetőleg leopoldvári gyűlései következő sorban fognak tartatni: november 4kén, kedden, d. u. 6 órakor a' szőlőművelési, november 5kén, szerdán d. u. 4 órakor az állattenyésztési, — november 6kán, esütőkön este 6 órakor a' kertészeti, — november 7kén pénteken d. u. 5 órakor a' géptani 's erdőszeti szakosztály fog ülést tartani; november 8kán szombaton d. e. 10 és d. u. 5 órakor, a' magyar gazdaságok érdekében állítandó nyugdíjintézet iránt kinevezett küldöttség tartja előleges tanácskozást; november 9kén vasárnap d. e. 11 órakor kormányzó-választványi ülés, végre november 10kén hétfőn d. e. 10^{1/2} órakor közgyűlés, mellynek főbb tárgyai lesznek: a) a' középponti gyümölcskert-ügy, b) a' szarvasmarhatenyésztés országos előmozdítása ügyében Pest vármegyének adandó véleménye, c) a' gazdaságok érdekében állítandó nyugdíjintézet ügye körül teendő lépések és rendszabályok elhatározása; d) a' szakosztályi működés iránti előterjesztés, e) az egyesület köztelkésnek építési ügye, f) jelentés a' német gazdák oroszai gyűléséről 's a' t. Egyesületünk t. cz. tagjai tehát valamint egyéb ügybarátok is minél számosabban megjelenni kéretnek. Szor miután gazdasági „Kistükör” című népkönyvünk 4dik kiadása is végképen elfogyott, azon nagyérdemű egyházi férfiak, földesurak, hatóságok és községek, kik ezen népkönyvünkben napról napra kevésbé nélkülözhető népkönyvből nagyobb számmal hoztani ohajtanak, méltóztatassanak becses megrendeléseiket novemberi vásárkor megtenni, hogy az azonnal nyomtatás alá kerülendő 5ik kiadás példányszámát ahoz szabni lehessen. Szor szinte a' közelgő novemberi vásárig a' robot és dézma ügyét illető 's mélt. gr. Batthyány Kázmér által jutalmakkal koszorúzott 3 rendbeli pályamunka sajtóalól ki fog kerülni 's 1 ft 20 x rjával pengőben minden hiteles könyvkereskedőnél úgy az Egyesület titoknokai és előadói hivatalánál is megszerezhető lesz. Azser a' magyar Gazda t. cz. elvasóji és pártfogóji szíves tisztelettel kéretnek, miszerint jövő félévi előfizetés megtételére a' pesti novemberi vásárkényelmeit's alkalmait használni ne terheltessenek; végre szor azon tisztelt hazánkfiak, kik a' szarvasmarhatenyésztés körében az Egyesület által kitűzött 100 arany jutalmakérdésre pályázni ohajtanak, ezennel figyelmeztetnek, hogy a' pályázásra kitűzött idő f. é. december 31kén lefoly Pesten, o c t o b e r 15 k é n 1845. T ő r ő k János s. k. egyesületi titoknok.

Keszthelyi hála. Az élet pályáján legélénkebben tünnek elő ama' pillanatok, mellyeket, bármi keserűek legyenek is, honföldünkön éldelelünk, mert az emberi kebelbe ihletett hazaszeretet 's honföldje iránti vágy érzi magát kielégítetve, midőn hazájával (Vaterland) honját (Heimath) láthatja. Ezen vágy intí haza a' sokszor számos évig attól messze szakadtakat, minél fogva kapaszkodni sietnek szülei 's testvéri pihentető karok közé a' haza gyermekei. Ezen vágytól vezéreltetve jövék én is szülőföldre, hol hűt és örömet tapasztalék vegyes színben váltakozni egymással, sok részről, mert látom Keszthelyen, mellynek magam is szülőtte vagyok, a' szegénység mikép takarítgatja minden napi élelmet's tapasztalom lakóit az inség tetemes hajai közt küzdeni. Sajnálatl látom majd mindennap sok szegény gyermeknek a' nyomasztó szükség miatt elhanyagolt neveltetését, 's nincs fájdalomshonfi kebelnek, mint segíteni vágyószándékában, tehetségszűke vagy hiánya miatt hajótörést szenvednie illy szent hajtlamban. De hála az é g n e k l e' miatt szomorgó kebelemre sugárzott mégis egy öröm, melly a' szívnek a' pillákon rezgő könyeit némileg letörlé 's ez öröm szerzője nagys. és ft. Fehér György nváradí kanonok ur, ki ritka munkásság 's tudományossággal kitüntetettélte szerzeményit keszthelyi sarjadó földieki boldogítására szánta 100 ezer for. alapítvánnyal vigasztalván meg azo-

kat (mint már e' hirlapok is nagyszerű jótéteményét többszörösen hirdeté) e' jótékony tőke kamatit évenként 60 árva között elosztatni rendelvén. Jóllehet pedig e' tőkének mostoha kezekrei jutása azt egészen veszélyezteti, de a' jeles hazafi mit csak lehet megvonva hajlókora kényelmeitől, a' kamatot minden év elmaradta után, mennyire tőle telhetik, megküldeni kegyes. E' kamatosztási öröme sereglött sok árva gyermek városunk háza elibe szeptember 8án, tanuja valéka' kiosztási kezelésnek 's az örömmel, melly a' segélynyerés után letörlött könyekre a' szemeken 's arczokon látható vala! mennyi hálaszózat emelkedék a' nagy jótévo élteért az ég felé! Milly szépen indul némi kis haladásnak csak ez által is Keszthelyi növendéksége, milly örömmel táplálom a' reményt, mellyre az illy módon elősegített nevelés jogosít annyival is inkább, mivel a' nemes városi tanács a' kiosztásnál szívére köti a' díjt nyert gyermeknek és szüleinek a' nevelés szükségét, de különös gondnal kíséri őket az érdemes árva-gyám Vajda Antal uris, ki lelkiismeretességgel kezelve a' pénzt, mind a' tanuló mind a' mesterségre lépő gyermekek iránt illő tudósítást kérve az árvákban azon kötelességeket szorgalmazza, miknek Isten és ember iránti teljesítések által érdekesítik magokat azok nemesek e' jutalomdíjra, hanem jövendő boldogulásukra is. Ha minden árvának illy gyámja lenne, vajmi sok könyv padna el! E' néhány sorral csupán megújítani akarám emlékeztetést ama' nagyszerű áldozatnak, mellyt növendék földieki gyámoltására tett a' fentisztelt derék férfi követendő hazafi ösztönpéldául egyebeknek is! Árva földitársaim a' jöltevo élteért mennyhez intézett buzgó könyörgéseiken kívül egy sem viszonzozhatják egyébbel e' nagylelkű segedelmet, mint ha fogatlan hála-lajok mellett örömeiket tudatják a' hazával, mellynek e' sorok által az árvák nevében mostani hirdetője M. R.

Budapesti napló. (Oct. 23kán) Külföldre utazóknak igen jól esik, ha az idegen nép tömekegében földiekk találkoznak, kikkel rokonszenvileg oszthatják meg perezeiket 's kiktől némi utasítást vehetnek dolgaik elintézésiben. Egy illyen külföldön tartózkodó hazánkfi Báthory ur, ki Párisban lakása óta gyakrabban ajánlotta már az őt felkereső honfiaknak szíves szolgálatát. Báthory ur több nyelv alapos ismeretével bír 's olly helyzetben van, miszerint a' segítséget nemesak megajánalni, hanem megadni is képes; azért mindazoknak, kiket viszonyaik Párisba vezérlenek 's utasításban szükölködnek, ajánljuk: ne mulasszák el ez irántok szíves vonzalommal viseltető réffit felkeresni. Lakása: Rue des bons enfans, 34 sz. Együttel szíves bizományokat is elfogadni. — Teleki József gr. erdélyi kormányzó 's akadémiai elnök ő nmlga a' tudom. társaság ideki nagygyűlésén személyesen fog elnökleni; tőle nem sokára egy nagybecsű művet nyereud irodalmunk, a' „H u n y a d i a k t ö r t é n e t é t”, melly munka négy kötetben fog megjelenni. — Iparunkra nézve örvendéskel hírlí jelenthetjük, miként a' jövő évben tartandó iparműkiállításra nm. Vay Miklós b. Nádor ő fonségénél kieszközlé a' nemzeti Muzeum termeinek átengedtetését; hely dolgában tehát, mi eddig sok aggodalomt okozott, segítve volna; csak az ügyet keblükön hordozó honfiaknak erélyességére van szükség, hogy a' kiállítás minél eredménydúsabb 's műparunk előhaladását tanúsító legyen. — A' fadrágaság miatt némelly helyeken kőszentet szándékoznak használni, mellynek mázsája 1 váltó forint, 's egy közép nagyságu szoba számára 30 mázsa egész téltre elégséges, míg a' fára, mellynek öle 30 — 36 frba kerül, két annyi költség kívánatnak legalább. Vajmi kár, hogy vegytudósaink a' módot angol módra büztelelé tenni a' kőszentet, tudunkra legalább eddig, nem közlötték; pedig ez egyenesen az életszükségicikkebe vág, 's hiedelmünk szerint Iparegyesületünkől maholnap ez érdemben utmutást nyerhetünk. Illyesmiért a' magokat most szerföltt felpénzelő fakeskedők meg fognak ugyan nehoztelni; de a' fogsasztók erszényének legalább egészségére válik. — Egy szatós zsemleji kicsinységét azzal mentegeté: mivel — ugymond — a' sütőmester leányait zongorázni taníttatja, ez pedig költségbe kerül, tehát azt is a' professióból kell kinyerni. — Budán egy tisztos ur víztöltelékű foggyvert vitt a' kávéházba 's annak egy mellék-terében magát agyondurrantotta; mondják a' kávé e' durranásra ijedtében tüstint a' városházhoz futott t e m e t é s i k ö l t s é g é r t. — A' nemzeti színházi jutalomra pályázott rendkívül silány művek közül, a' bíráló szavazatok nagy habozásában egy „obsitos” nyerte el az 50 aranyat; nem ohajtluk hogy miután a' vélemények annyira megoszlottak fölötte, a' közönséget valóban kiobsitolja. — A' két gyám című pedig még egy gyámot vár, a' bíráló választvány egyik tagját, ki vidéki utazáson járt, 's még egyikre sem szavazott. — A' szüretnek vége van, 's minőségére ritka helyen adott jó termény; másutt mennyiség 's minőségére nézve is kielégítőnek mondják, a' mennyire t. i. az ideki időjárás mellett okoszerűleg jót várni lehetett. A' must akóját Budapestben három 's negyedfél v. forinton árulják. — A' „Spiegel” szerint a' vaczi-utca végén honi órák árultatnak Deák Fer. zománcz-képével ékesítve; egyegy illy óra a' másrendek-től csak annyiban különbözik, hogy szabott ára 100 pgó frt, 's honi iságát Schweizből hozta. — Némelly lap Liszt Ferenczet jövő tavaszra bizonyosan hozzánk érkezendőnek hirdeti. — Törvénytudományi irodalmunk gyarapítására az egri lyceum betűivel csinos nyomtatásban megjelent:

gojzesti Madarassy János urnak az egri lyceumban a magyar polgári törvény rendes tanítójának 's Heves-Külső-szolnokmegye t. főjegyzőjének 'st. kézi tankönyve' köv. czim alatt: „A magyar polgári törvénytudomány vázlata“ n. 8r. Ugy emlékeznünk, hogy a 'tisztelt szerző urtól 1833-ban e' czim alatt: „Summaria adumbratio institutionum juris privati hungarici“ nevű munka jelent meg 's csakhamar elfogyott 's főképp az ügyészi vizsgálatra készült ifjak által annyira kedveltetett, hogy versenyyve kapkodtak megszerzésén, minthogy abban dióhéjba szorítva találtak mindent, mit szigorú ügyészi vizsgálatra készülőknek vagy más próbatétet adni akaróknak tudni leginkább szükséges. Jelen munkája 'tisztelt szerző urnak az említettnél terjedelmesebb, kimerítőbb 's a' legújabb törvények 's minden abban idézett t. czikk 's források gondos átvizsgálta után e-léggé nem magaslatlan szorgalommal által dolgozva, 's ez okoknál fogva iskolai előadásokat nem hallók által is annyira használható, hogy mindenki a' legszükségesebb magán-törvényi ismereteket világos utmutatása szerint magának megszerezheti. 'S minthogy a' valódi (realis) élet, nem pedig elvontan speculatív bölcselekedő szobatudósok számára van írva, erős hiedelmünk szerint gyakorlati törvénytudók által is kedvezőleg fog megbiráltatni, 's más ilyenmű de esupa elméleti munka elibe téetni annál inkább, mivel e' munka érdemét 's becsét az is kitünően emeli, hogy, a' mennyire tudjuk, a' 'tisztelt szerző ur majd 20 éven által gyakorlati bíráskodásokban megyei tisztállásánál fogva is részesülvén, ez által nyert törvénykezési tapasztalásait az illető helyeken kétségtelenül észszerűleg használta — mire ritka magyar törvénytanítónak volt 's van hasonló alkalma, mint 'tisztelt szerzőnknek a' hazában.

Francoország.

Mehemed Ali egyiptusi alkirály azon szívességeért, mellyel Montpensier hget ottani utaztakor fogadta, Lajos Fülöp által a' becsületrend nagykeresztjével ajándékozott meg. Ibrahim pasa még Pisában mulat, hol oct. 1én Albrecht porosz kir. látogatására ment Nápolyból Livornón által utaztakor, melly alkalommal az egyiptusi herceg magas vendégétannál szivesebben fogadta, minthogy ez vele arab nyelvben folyvást beszélhetett. — Aumale hg. azon kívánságát tudatá atyjával, midőn ez az Algirba küldendő hadseregen szemlélt tartott, hogy ő is velek akar költözni 's Abdelkader elfogatásában részt venni. (Csakhogy Abdelkader jól érti am a' lovaglás mesterségét 's ha Sahara pusztában keres menedéket, francia lovas e' sivatag homoktengeren alig jutand nyomába.) Mivel ezen hadszállítás előre nem sejtett költséget okozott a' kormánynak, ez okból egy királyi rendelvény a' hadminiszter számára kiegészítő hitelt nyitott. — Egy párisilap szerint Lajos Fülöp oct. 6án, mint 73ik születési ünnepén tartott családi estélyen St. Cloudban ritka gyönyört élvezett; nőjét t. i. nőtéstvéreit, négy fiát, három vejét, négy menyét és kilenc unokáját látá maga körül özszeserlegletten 's hallgatá szerencsekívánataikat. — Oct. 11én a' belminiszter paranesot bocsátott a' rendőrséghez, miszerint a' Párisban tartózkodó toscanai egyedek szállásai rögtön motoztassanak meg. — Oct. 9én a' párisi érsek számos főbb 's alsó rendű papság segédkedése mellett Párisban Magdolna templomát ünnepélyesen felszentelte, mellynek bevégeztével ugyanott az egyházi kisérlet mellett nagymisét is tartott. — A' journal des Débats oct. 10ki számában közli Bugeaud tábornagnak azon köriratát, mellyet ez Dordogne megye elnökeihez czimzett, mellyben értesíti ezeket, hogy rövid idő alatt Algirba visszaterend, egyszersmind említi, miszerint neki elég oka volt azon bánásmód miatt panasza fakadni, mellyet vele a' kormány ellenségei irányában a' sajtó útján éreztetett; 's el is tökéltte magában nem térni vissza többé Algirba, ha csak egyik fő eszméje (Algir katonai rendszerének építése) helyben nem hagyatják; egyébként ezen terv még most belső nehézsé-

gekkel van özszeskötve, azért 's legiakább az újabban szenvedett esatavesztés miatt kénytelen visszaléni; ezután ama szerencsétlen eseteket érinti, mellyek távolléte alatt a' francia tábornok sújták, mondván: „Nagy hiba követtetett el részünkről (itt Lamoricére ellen czélok) fájdalom! az eredvény igen is erősíti nézetim helyességét, ki a' polgári uralkodás szükségtelen terjesztésének 's a' hadsereg kevesbítettésének mindig ellenzője voltam“ 'stb. Az Univers közelebbi számában Talleyrand hg. nek két iratát közli, mellyekkel eloszlatja némeltyek gyanuját, mintha nevezett herceg elhunytá előtt a' szent székkel nem békült volna ki. Ezen iratok Loriguet széklet biographiájából vétettek, az eredeti példányok a' párisi érsekség levéltárában vannak letéve; mindkettő Párisban 1838 martius 10én kelt 's máj. 17én iratott alá. Az elsőnek rövid tartalma következő: „A' forradalom — melly mindent magával ragdolt 's 15 év óta lázong — követkevényeinek hidegvérű megítélésére komoly nézetek mély benyomatai alatt vezetettve — értem el aggkoromat, 's hosszas tapasztalás után képes vagyok azon század tulságit gáncsolni, mellynek én is embere valék, 's nyilván hibázatni azon kicsapongásokat, mellyek annyi évsoron át a' kath. apostoli római széklet olyan nehéz gondokba 's bánatba ejték, mellyek elkövetésében én is részes valék. Ha családóm tiszteleire méltó barátjának a' párisi érseknek, ki pápa ő szentségének irántami jó indulatáról szives volt biztossá tenni — tetszeni fog — miként én kívánom: a' sz. atyát alázatos hódolatomról 's az egyház tanai és fenyítékének általa vetesemről tudósítani: akkor bátor vagyok remélni, hogy azt ő szentsége jóssággal fogadandja. Később a' tiszteleire méltó VII. Pius pápa által egyházi (érseki) hivatalom folytatásától felmentetve hosszas politikai pályámon alkalmat kerestem, mellyben a' vallásnak 's a' kath. papság tisztelet 's kitüntetés tagjainak azon szolgálatakat tegyem, mellyek hatalmamban voltak. Soha sem szüntem meg magamat az egyház fiának tekinteni. Ujra is vádoló életem cselekvényit, mellyek azt szentvetéggé tevék, utolsó ohajtásim önéji 's ön fő előjárójaiéi lenednek. Talleyrand Károly Móríc hg. 2) Irat XVI. Gergely pápa ő szentségéhez. Szentséges Atya! A' fiatal és szelid gyermek, ki öregségemnek oly hű és gyengéd ápolója, tudatá velem ama jó indulat kiterjedését, mellyet Szentséged irányomban méltóztatott gyakorlani. Annaira által vagyok ettől hatva még most is, mint azon nap, mellyen a' párisi érsek ure' hirrel először lepett meg. Mielőtt a' sulyos betegség, melly megrohant, elérőlenitene, kívánom szentséges Atyaságodnak egész halámat 's minden érzelmimet kinyilatkoztatni, 's merem remélni, hogy azokat Szentséged nemcsak kedvesen veendi, hanem mind azon körülményt, mellyek cselekvésimert vezették, igazságos ítélletre is méltatandja. Az e m l é k iratok (Mémoires) mellyek már bevégeztetvék, de akaratom szerint csak halálom után 30 évre jelenhetnek meg, az utóvilágot felfogják világosítani forradalom alatti magam viseletéről. Nehogy azonban Szentségedet kifarsaszszam, tartózkodni fogok figyelmét azon közönséges zavarokra kikérni, mellyek azon kor eredvényei voltak, mellyhez én tartoztam. A' tisztelet, mellyel lekötve vagyok azok iránt, kiktől életmet nyerém, tiltja ismétlenem, mikép ifjuságom oly hivatás felé vezéreltetett, mellyre nem születtem. Egyébiránt mit sem tehetek jobbat, mintha ez, valamint minden más pontra nézve az egyház és ennek tiszteleire méltó feje kiméltetere 's méltanyosságára hivatkozom. Vagyok Szentségednek leg-

alázatosabb 's legengedelmesb fia és szolgálója Talleyrand Károly Móríc hg.

Olaszország.

A' journal des Débats egy oklevelet közöl, melly a' pápai birodalomban kiütött közelebbi lázadást megelőzőleg titkon nyomtatott Olaszországban, és szétküldetett ezen czim alatt: „A' római statusok népségének nyilatkozványa Európa fejedelmei 's népeihez“ Ezen meglehető mérséklettel irt köriratban hosszú sora közöltetik ama sérelmeknek, mellyeket a' pápai alattvalók kormányuktól szenvedni kénytelenek, említettnek a' fölbresztett remények, mellyeket esalódás követett; ezekután mintegy illy értelmű politikai hitvallás esatoltatik hozzá: „Szemünkre vetik, hogy polgári reformot fegyveres kézzel kérünk; mi azonban minden európai felséget, 's mindazon férfiakat, kik ezek tanácsaiban ülnek, kérjük megfontolni: hogy a' parancsoló szükséggel mi nehéz dacolni, sőt lehetetlen; hogymi semmi törvényes eszközökkel nem bírnak kívánságinkat tudatni, minthogy semmiféle nyilvános képvisellettel még csak kérelmezési joggal sem bírnak, 's hogy a' szolgálás e' helyzetében a' sérelmek előterjesztése fejedelmi sértés bűnnek bélyegzetetik itt, kívánatink egyszerűek: Ep' ugy szemünk előtt tartjuk az apostoli szentszék méltóságát, mint a' haza, és az emberiség jogait. Mi tiszteletjük az egyházi hierarchiát, és az özszes clerust; van reményünk: hogy a' polgárisodás nemes magvát, mellyet a' catholicismus rejt, elismérendik; nehogytéhat kívánatink Olaszország és Európa által félre magyarítottassanak, ezennel ünnepélyesen kijelentjük, hogy mi pápa ő szentségét minden feltétel nélkül az özszes pápai statusok fejének ismerjük; mi az engedelmisséget illeti, mellyel nekimint világi felségnek tartozunk, erre nézve következő elveket, mint annak alapjait, 's a' rá épített következő kívánatokat terjesztjük elő: ő szentsége hirdessen megkegyelmezést minden politikai vádlottra nézve 1821 től e' napig; más európai nemzetek által szerkesztett törvények mintájára adjon népeinek polgári és büntető codexet, nyilvánosságot az eljárásokban, eskütszéklet; törölje el a' felségértőkre megállapított vagyonkobotatást és halálos büntetést. A' szentszék hatósága alá ne vetessenek a' polgáriak; politikai perek ezental polgári törvényszék előtt közönséges formák szerint vitessenek. A' municipalis hatóságok egyedei a' polgárok által szabadon választassanak 's a' választást a' felség erősítse meg; városi tanács válassza a' tartományi tanácsot. A' főstatustanácsos, ki Rómában lakik, ügyeljen a' status pénzügyére, és adósságára; határozó szavazattal birjon a' status bevételi és kiadási tárgyaiban, de a' status egyéb ügyeibe csak értesítőleg folyhasson. Minden polgári és katonai hivatal világiaknál hagyassék. A' közoktatás szűnjék meg a' püspökök és papság monopoliama lenni, de a' vallási nevelés kizárólag őket illesse. A' sajtó censurája egyedül az istenség megbántásának, a' kath. vallás, a' felség és egyes polgárok családi élete sértegetésének meggátlására szorítottassék. A' külföldi katonaság parancsoltassék ki; 's ezek helyett polgári őrség rendszerítették, mellyre a' közrend fenntartása a' törvények tiszteletben tartása bizassék. Végre legyen szives a' kormány mindazon socialis javítások terére cselekvőleg kilépni, mellyeket a' század szelleme igényel, 's Európa más kormányai teljesítettek is. E' pontok közül a' leghiggadtabb gondolkozásu is csak kevés kihagyni valót lehet, ellenben jobbadán olyanoknak kénytelen elismérni, mellyeket az idő megérelt és az élet minden úton életbe léptetendőnek kíván.

85dik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1845.

Épen most jelent meg
Kilian és társánál
váczi-utczai Parkfrieder-házban és minden hiteles könyvtáránál kapható:
Költészeti
Kézikönyv;
vagy:
magyar költemények
Példagyűjteménye
a költészet fajai szerint elrendezve; költészet tanuló számára szerkesztő: **Dr. Bloch Móríc**, nyilvános oktató, 8-rét. horitékba fűzve 40 kr. p. p.

Szentkirályi M és Társai Szivargyárának raktára.
Váczi utczában a' „Veres rákhoz“
czimzett házban megnyitott, hol a' szivarok nagyban és kicsinyben átutlatnak.
Cavallér Ignác, gyárigazgató.

Ajánlkozás.
Egy nő, a' ki több éven át a' rajzolásban magának ügyességet szerzett, kíván jutányos föltételek mellett abban, valamint az aquarell 's olajfestésben is tanítást adni. Bővebben értesülhetni Rerrich porcelán-raktárában uritucz a O r e z y ház.
2—2

† Papagáj-eladás.
Alulirt ajánlja válogatott, tengerentuli állatait, névszerint szürke és zöldszinű beszélő fiatal papagájait, király-lóri- és biri elváltatlanait (Anseparable) k a k a d u í t, a r a z a í t 's külön-

féle társas madarait, továbbá le g s z e b b fajusze lid, valamint selyem majmait (Seidenaffen), mellyek jutányos áron megszerezhetők a' b. Sina nagyhid-utczabeli 152d. számú házabeli boltban.
Schteldje György. 3—3

† Széna-eladás.
Bihar megyében, a' sárréti járásban Rhédei József és László bakonszögi részjóságukban m. 1814dik évi huszonhat ölszéna eladó. A' kazal szélessége 's magassága 4 öl. A' vevők értekezhetnek helyben Bakonszögön K e r e k n y e y P á l ispánánál.
2—3

Statuspapir- és részvény-árkelet. Bécs, oct. 18kán.	
bankrészvény:	1607 1/2 fr.
1831ki 500 p. frtos kölesön	796 1/4 „
1839ki 250 p. frt.	326 1/2 „
Eszterházy 40 fr. sorskötel.	57 „
es. kir. arany agio 100tul:	2 1/2 „
pesti lánchid-részvény	140 fr.
bécs-glognitzi vasut 100 fr.	137 1/2 „
pozsony-nagyszombati	88 1/4 „
középponti (100 fr.)	109 1/4 „
duna-gőzhajózási	688 „